

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

БОНДАРЕНКО Дар'я, здобувач вищої освіти

спеціальність D1 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

***Анотація:** у роботі розглядаються ключові проблеми ринку праці України в умовах війни, що спричинила міграційні процеси та трансформації в економіці. Окрему увагу приділено структурному безробіттю та кадровому дефіциту. Аналіз впливу мобілізації значного працездатного населення. Висвітлено державні регулювання процесом, зокрема надання ваучерів на навчання майбутніх працівників та підтримка малого бізнесу. Прикладом сучасного становища ринку праці в Україні, висвітлено ситуацію у Миколаївській області.*

***Ключові слова:** ринок праці, міграційні процеси, структурне безробіття, мобілізація, ваучери.*

У сучасних умовах стан ринку праці в Україні має характер різких змін, а також трансформацій в економіці, це зумовлене війною, що призвело до міграційних процесів в країні. Відбулося значне скорочення працездатного населення за кордон, та внутрішнє переміщення. В таких умовах ринок праці стає вразливою сферою суспільного розвитку, відбувається структурне безробіття та кадровий дефіцит. Війна призвела до руйнування підприємств, зменшення їхньої діяльності на ринку праці, або повне припинення діяльності. Це не лише ускладнює функціонал підприємств, але має в собі загрозу соціальної стабільності. На сучасному етапі задані проблеми мають зв'язок, створюючи системну кризу зайнятості в Україні.

Кадровий дефіцит постає однією з проблем ринку праці, причиною виникає те що значна частина працездатного населення була мобілізована чи виїхала за кордон. За оцінками Міністерства економіки України, дефіцит кадрів на ринку праці складає майже 30% [1]. На рахунок цієї ситуації Work.ua зазначає що вони не мають значних передумов щодо подолання поданого дефіциту. Наразі це призвело до нестачі кваліфікованих працівників, а також конкуренції за кваліфіковані кадри у критичних галузях. Не менш важливою проблемою вважається структурне безробіття, тобто невідповідність актуальним потребам ринку, саме професійної підготовки населення.

Мобілізація значної частини працездатного населення призвела до суттєвого зменшення кількості кваліфікованих працівників. Виникла проблема продуктивності та уповільнення технічних процесів, саме нестача працівників постає проблемою для ведення бізнесу. Аналітики порталу вакансій Work.ua зазначають, що на дефіцит фахівців страждають цілі галузі української економіки, до того ж критично важливі: виробництво, будівництво, медицина, транспорт і логістика [2]. Більше страждає від дефіциту працівників - агробізнес, на це припадає 60% експорту в Україні, експорт підтримує курс гривні на достатньому рівні. Реакцією на дефіцит ринок праці ввів підвищення заробітних плат на потребує професії, але дефіцит кадрів наразі залишається гострим.

На рахунок відновлення кадрів, тобто кваліфікованих працівників. Держава дає змогу отримати ваучери на навчання, сертифікат, який надає право певній категорії осіб на безоплатне, або часткову оплату навчання, так як сума не повинна перевищувати 30280 гривень. Пройти професійне навчання, підвищення кваліфікації за певним переліком спеціальностей, у сферах з високим попитом. Сам ваучер оплачується з надання коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття. У 2025 році ваучери на навчання від Державної служби зайнятості вже отримали 17,5 тисяч людей. Найбільш популярні напрямки, які обирають українці: медсестринство, психологія, кухар, соціальний робітник та водій [3]. Щодо допомоги конкурентно-спроможності, держава підтримує малий бізнес через державні програми, такі як гранти, пільгове кредитування та спрощення реєстру самозайнятості. За рахунків гранту це задіяно в "єРобота", програма надає фінансову допомогу, щодо розвитку та створення початкового бізнесу. Під час війни, онлайн-робота постає перспективою на ринку праці. Попит на таку працю активно розвивається, в основному через можливості працювати з дому, перевагою є гнучкий графік. Оплата на таку працю незмінна, навіть мають доступність, щодо опанування професії без вищої освіти. Прикладом проблем ринку праці постає Миколаївська область, на разі війни підприємства та організації встановили про потребу у робочій силі. На сьогодні кількість вакансій в області зросла, але кандидатів

значно поменшало на одну робочу пропозицію. Фактором що впливає на ситуацію в області, залишаються наслідки бойових дій, відбувається дефіцит кваліфікованих працівників, низький рівень зарплат. Натомість комунальні підприємства з метою вирішення проблеми дефіциту кадрів, запрошують на проходження практики студентів, що дає змогу молоді після завершення навчання мали змогу влаштуватися на постійну роботу. Потреба в молодих спеціалістах виникла і в аграрних підприємствах, за цим "... в Миколаєві була підготовлена перша в Україні бригада дівчат-трактористок. Завдяки співпраці навчальних закладів і підприємства «Агроф'южн» усі дівчата вже працевлаштовані" [4].

Отже, проведений аналіз ринку праці в Україні вказав в якому стані він перебуває, викликаний війною, мобілізацією та міграцією працездатного населення. Загальними проблемами є структурна безробіття, дефіцит кваліфікованих кадрів і загальне скорочення продуктивності в основних секторах економіки. Це відчувається в південних регіонах, що зазнали більше пошкоджень від бойових дій. Аналізуючи ситуацію, держава в свою чергу намагається стабілізувати ринок праці, використовуючи ваучери на навчання, розвиток онлайн-робот та підтримку малого бізнесу. Заходи держави надають працездатному населенню адаптацію до нових умов.

Література:

1. Добробут у компанії та дефіцит кадрів. Work.ua.URL: <https://www.work.ua/news/ukraine/2667> (дата звернення 24.09.2025)
2. Болісний пошук кадрів. Які професії нині в дефіциті в Україні та чому це так. Іван Верстюк . URL: <https://hromadske.ua/ekonomika/241282-bolisnyy-poshuk-kadriv-iaki-profesiyi-nyni-v-defitsyti-v-ukrayini-ta-chomu-tse-tak> (дата звернення 24.09.2025)
3. Ваучери на навчання: українці зможуть опанувати ще більше професій та спеціальностей коштом держави. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/80b33292-a7fe-42e9-8ad6-7f0c6a50b272?lang=uk-UA&title=VaucheriNaNavchannia-UkraintsiZmozhutOpanuvatiScheBilsheProfesiiTaSpetsialnosteiKoshtomDerzhavi> (дата звернення 24.09.2025)
4. Дефіцит працівників у Миколаєві: студенти-слюсарі та електрики, дівчата-трактористки. Новини N. 2025. URL: <https://novosti->

n.org.ua/news/Deficzyt-praczivnykiv-u-Mykolayevi-studentyslyusari-ta-elektryky-divchatatraktorystky-307516#image-3 (дата звернення 24.09.2025)

Анотація: *the paper examines the key problems of the Ukrainian labor market in the conditions of war, which caused migration processes and transformations in the economy. Special attention is paid to structural unemployment and personnel shortage. Analysis of the impact of mobilization of a significant working population. State regulation of the process is highlighted, in particular, the provision of vouchers for training future employees and support for small businesses. As an example of the current state of the labor market in Ukraine, the situation in the Mykolaiv region is highlighted.*
Ключові слова: *labor market, migration processes, structural unemployment, mobilization, vouchers.*

Науковий керівник – ДОВГАЛЬ Олена
д-р екон. наук, завідувачка кафедри українознавства та суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

ДЗЮБА Маргарита, здобувачка вищої освіти
спеціальність 242 Туризм і рекреація
Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *у роботі розглянуто туризм як важливий чинник соціально-економічного розвитку держав. Визначено його роль у формуванні валового внутрішнього продукту та стимулюванні розвитку суміжних галузей. Проаналізовано основні виклики, пов'язані з розвитком туризму, та перспективи впровадження концепції сталого розвитку. Зроблено висновок про необхідність державної підтримки туристичного сектору для забезпечення економічного зростання та соціальної інтеграції суспільства.*

Ключові слова: *туризм, економічне зростання, соціальний розвиток, інфраструктура, культурна спадщина, сталий розвиток.*

У сучасному світі туризм є однією з найбільш динамічних і прибуткових галузей економіки. Він виступає потужним каталізатором економічного зростання, сприяє підвищенню зайнятості населення, розвитку інфраструктури та інтеграції держав у глобальні процеси. Водночас туризм має вагоме соціальне значення, оскільки сприяє міжкультурному діалогу, підвищенню рівня освіти та духовного розвитку суспільства.

Туризм є одним із головних джерел валютних надходжень у багатьох країнах світу. За даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), ця галузь забезпечує близько 10 % світового ВВП та створює кожне десяте робоче місце [1]. Туристичний сектор охоплює готельний і ресторанний бізнес,